

Sinikka Luokkanen, Katja Hilska-Keinänen, Kirsi Yläne,
Neea Savilaakso, Sanna Jalonen ja Johanna Vesterinen

OSAAMISEN KEHITTÄMISTÄ JA VERKOSTOITUMISTA IFLASSA – poimintoja WLIC 2022 Dublinin konferenssista

Vuoden 2020 IFLAn WLIC-konferenssi piti järjestää Dublinissa, mutta pandemian vuoksi sitä siirrettiin kahteen kertaan. Ennen pandemiaa vuosina 2017–2019 konferensseissa on ollut noin 3 500 osallistujaa. Dublinissa osallistujamäärä oli noin 2 000 henkilöä. Pudotus edellisistä on merkittävä, mutta silti osallistujien määrä yllätti järjestäjät positiivisesti.

IFLAn (International Federation of Library Associations and Institutions) tämän vuotisen World Library and Information Congress (WLIC) -konferenssin tapahtumapaikka oli The Convention Centre Dublin. Kuusi-kerroksinen konferenssikeskus toimi erinomaisesti pandemia-ajan jälkeisessä tilanteessa, kun opettelemme taas kohtaamaan toisemme kasvotusten.

Tänä vuonna 2 000 osallistujaa levittäytyi tiloihin niin, ettei ruuhkia juuri syntynyt.

Konferenssin ohjelma oli erittäin runsas, mikä kuvaa sitä, miten laajaa on kirjasto- ja tietopalvelualan sisällä käytävä diskurssi. Konferenssi olikin erinomainen paikka lisätä tietämystä myös oman sektorinsa ulkopuolelle. Samaten, mikäli on kiinnostunut jaostojen toiminnasta, voi näiden työkokouksiin osallistua – yleensä työkokoukset ovat avoimia.

Kaksi kirjoittajista oli mukana IFLAn WLIC-konferenssissa ensimmäistä kertaa. Sessioita ja niiden sisällöllistä antia ensikertalainen osasi odottaa, mutta hieman yllättäen konferenssi tarjosi myös paljon tietoa IFLAsta organisaationa ja sen toiminnasta. Niin kuin yleensäkin, yksittäisiä sessioita ja sisältöjä paremmin mieleen jäivät kuitenkin ihmiset, vuorovaikutus ja verkostoituminen niin suomalaisten kuin ulkomaalaistenkin kollegoiden kanssa.

IFLAssa toimiminen

Oleellinen osa IFLAa ovat jaostot (sections), joita on yli 40. Jaostoja on erilaisille kirjastotyypeille, kuten Public Libraries Section tai Academic and Research Libraries Section, tai tiettyihin osaamisalueisiin keskittyviä, kuten Cataloguing Section tai Audiovisual and Multimedia Section. Jaostoilla on tärkeä rooli WLIC:n vuosittaisen konferenssin ohjelman järjestämisessä, sillä jaostot saavat järjestettäväksi oman osionsa. Osa jaostoista hakee julkisesti esityksiä (call for papers) tai kutsuu itse esiintyjää omaan osuuteensa.

Jaoston toiminnan organisoivat valiokunta (Standing Committee), johon valitaan jäseniä joka toinen vuosi. Valiokunnan jäsenen toimikausi on neljä vuotta, ja jäsenenä voi olla kaksi kautta eli yhteensä kahdeksan vuotta. Jäsenen vaihtuvuus eri aikaan varmistaa sen, että mukana on aina sekä kokeneita että uusia henkilöitä. Valiokunnissa voi olla yhteensä 20 jäsentä.

Valiokunnat valitsevat joukostaan puheenjohtajan, sihteerin ja tiedottajan, joiden toimikausi on kaksi vuotta. Samassa tehtävässä voi toimia kaksi toimikautta. Celiassa työskentelevä Kirsi Yläne ollut jäsenenä Libraries Serving Persons with Print Disabilities -jaoston (LPD) valiokunnassa vuodesta 2015 ja toimi puheenjohtajana neljä vuotta 2017–2021.

Oman kokemuksensa perusteella Kirsi suosittelee lämpimästi aktiivista osallistumista jaostoissa: ”Niissä pääsee tutustumaan kollegoihin ympäri maailmaa, luomaan verkostoja ja saamaan uusia ystäviä. LPD:ssa on pyritty järjestämään myös epävirallisempia tapaamisia esimerkiksi WLIC:n aikaan yhteisillä illallisilla ja yöpymällä samassa hotellissa. Yhteydenpito ympäri vuoden onkin helppoa tuttujen kollegoiden kanssa, ja heiltä saa tarvittaessa hyviä neuvoja.”

Seuraavat jaostojen jäsenten valinnat ovat ensi vuoden alussa. Ehdokkaiden asettelusta tulee tarkempia tietoja loka-marraskuussa. Ehdokkaita voivat asettaa IFLAn jäsenet. STKS on jäsen, samoin monet kirjastot ovat myös suoraan IFLAn jäseniä. Jaosten jäsenten matkakustannuksista vastaa yleensä työnantaja. IFLA ja STKS eivät osallistu jaostojen jäsenten matkakustannuksiin. Kaikki jaostot on esitelty IFLAn verkkosivuilla.

Innostu kansainvälisestä toiminnasta! Uudet jäsenet aloittavat kautensa aina WLIC-konferenssissa. Ensi vuonna konferenssi järjestetään 21.–25.8.2023 Rotterdamissa.

Tunnelmia posterialueelta

Dublinissa näyttelyalueelle oli rakennettu kaksi posteritunnelia, joissa konferenssin posterisessiot pidettiin. Postereiden aihe tulee jollakin tapaa linkittyä kunkin konferenssin teemaan. Yksi erityisesti mieleen painunut posterit kertoi Ukrainan kirjastojen tilanteesta ja sodan ajan haasteista. Kevyempääkin näkökulmaa oli tarjolla: meille kerrottiin esimerkiksi, että 71 % ranskalaisista kirjastolaisista on kissaihmiä: tutkimukseen vastaajista 53 % omisti kissan ja vain 17 % koiran.

Postereita oli yhteensä 174 kappaletta, joista yksi oli Turun ammattikorkeakoulun ja Metropolian yhteisposteriteemalla Library Expertise Needed Outside the Library. Posterissa esiteltiin tiedonhallintalakiin (Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta 906/2019) liittyviä toimenpidevaatimuksia, lain toteuttamisen ympärille rakentuneita yhteistyöverkostoja sekä kirjaston/kirjasto-osaamisen merkitystä lain toteutuksessa. Tiedonhallintalain vaatimusten toteuttamisessa tarvitaan esimerkiksi metadataan, luokitukseen ja yleisesti tiedon järjestämiseen liittyvää osaamista.

Posteriansa esitelleet Sanna Jalonen ja Neea Savilaakso kuvaavat tunnelmia seuraavasti: ”Posterisessioiden ai-

kana tunneleissa kävi kova kuhina. Pääsimme keskustelemaan monien eri puolilta maailmaa konferenssiin saapuneiden kirjastolaisten kanssa. Saimme posterista paljon positiivista palautetta, erityisesti kirjasto-osaamisen hyödyntämisestä perinteisten kirjastotehtävien ulkopuolella. Tämä koettiin tärkeäksi ja innostavaksi viestiksi. Myös kuuden ammattikorkeakoulun tiivis yhteistyöprojekti tiedonhallintalain ympärillä herätti kiinnostusta.”

Government Libraries -työryhmä haki vastauksia tietojohdattamisen haasteisiin

Yksi IFLAn kirjastotyypeittäin erikoistuneista jaostosta on Government Libraries Standing Committee, jossa Katja Hilska-Keinänen on toiminut jäsenenä muutaman vuoden ajan. Dublinin konferenssissa jaoston järjestämän tilaisuuden teema oli kirjastojen muuttuva rooli ja hallinnon tietojohdattamisen palvelut: The Evolving Roles of Libraries and Knowledge Management Services

in Government: a Changing Relationship. Katjan esitys käsitteli sitä, miten tietoasiantuntijoiden tulisi kuvata organisaationsa koko tiedon arvo- ketjun kokonaisuus ja tunnistaa oman toimintansa liittyväkohdat siihen.

Posterisession satoa.

Kuvaaja: Johanna Vesterinen

The Hermes Project: digitoidun aineiston välittäminen pandemian aikana ja sen jälkeen

Koronapandemia vaikutti kaikkien toimintaan noin puoleentoista vuoden ajan. Vaikutukset olivat tuntuvat paitsi kirjastoissa, myös tieteentekemisen ja koulutuksen sarjoilla. Tarvittavaan lähdemateriaaliin pääsy saattoi pysähtyä siihen, että henkilökunta oli siirtynyt etätöihin ja kirjastotila oli suljettu – näin ollen aineistojen käyttö oli mahdotonta. Tämä lähtökohta toimi keväällä 2020 alkusyysäyksenä vapaaehtoisten kirjastojen ja kirjastolaisten pilottihankkeelle Resource Sharing during COVID-19 eli RSCVD. Noin puoli vuotta toiminut hankkeen aikana vapaaehtoiset välittivät digitoituja aineistoja kirjastoille ympäri maailman.

Koska RSCVD-projekti osoittautui tarpeelliseksi ja onnistuneeksi, päätettiin yhteistyötä jatkaa ja tavoitteita monipuolistaa. Tältä pohjalta toukokuussa 2021 käynnistettiin Erasmus+-rahoitteinen The Hermes Project. Hanke päättyi lokakuussa 2022. IFLA on mukana tässä EU-rahoitteisessa hankkeessa, jota esiteltiin Dublinissa Document Delivery and Resource Sharing -jaoston järjestämässä osiossa.

Hankkeen tavoitteet

Tavoitteena on tarjota koulutus- ja tiedeyhteisöille korkealaatuinen, nopea ja maksuton pääsy avoimeen tietoon. Hankkeen aikana rakennetaan avoi-

IFLA Dublinin katukuvassa.
Kuvaaja: Johanna Vesterinen

men lähdekoodin ohjelmisto lähdemateriaalin hallintaa varten, järjestetään perehdytyskursseja sekä mahdollistetaan ammatillisen osaamisen lisääminen ja verkostoituminen. Metodeina käytetään avointa lähdekoodia (open source) ja etäoppimista (distance learning).

Hankkeen yleisen tason tavoitteet mainittiin jo edellä, mutta konkreettisempia tuloksia on myös asetettu. Näitä ovat muun muassa tehokas ja houkutteleva digitoitujen lähteiden välitysmenetelmä, tarkoituksenmukaiset etäkoulutukset paitsi kirjastoammattilaisille myös tiedeyhteisöille laajemmin

Thank you!

We make the world better place,
page by page, article by article.

rscvd.org (ifladdr@gmail.com)

Hermes-projektista kertoi Peter Bae. Kuvaaja: Johanna Vesterinen

sekä koulutusmateriaalien ja oppimispakettien hyödyntäminen. Tavoitteena on myös aineistonvälittämiseen liittyvän tiedon lisääminen: mitä on lupa jakaa ja millä periaattein. Hankkeen tuloksista tullaan raportoimaan yhteisjulkaisussa.

Hanke koskettaa myös suomalaisia

Hankeessa mukana olevat maat ovat Italia, Libanon, Hollanti, Espanja ja Turkki. Vaikka hanke päättyy lokakuun 2022 lopussa, toivotaan verkoston laajentuvan myös tuon jälkeen kaikkiin maanosiin. Suomen näkökulmasta hanke on kiinnostava. Kansainväliseen aineistonvälittämiseen ja digitoitujen materiaalien käyttöön liittyy vielä paljon kehitettävää, joten asia koskettaa myös meitä. Kokoelmien näkyväksi tekeminen

ja tietentekijöiden – opiskelijoiden, tutkijoiden, yhteisöjen – ohjaaminen tarvittavan tiedon äärelle on jatkuva haaste. Kaikki keinot, joilla tätä prosessia voidaan edesauttaa, kannattaa ottaa vastaan.

Hyvää työtä nostetaan esiin

WLIC-konferenssin päätöstilaisuudessa kiitettiin järjestäjiä sekä palkittiin henkilöitä ja työryhmiä. Tänä vuonna Harri Sahavirta Helsingin kaupungin kirjastosta sai vastaanottaa jaoston puheenjohtajana jaostolle myönnetyn palkinnon. Environment, Sustainability and Libraries Section (ENSULIB) -jaostolle myönnettiin erikoistunnustuksen viestinnän suunnitelmallisuudesta, selkeästä ja tehokkaasta viestintästrategiasta, aktiivisesta läsnäolosta sosiaalisessa mediassa sekä runsaasta verkkotapahtumien tarjonnasta.

Kokouksen aiheisiin palaaminen

Dublinissa järjestetyn WLIC-konferenssin teemana oli Inspire, Engage, Enable, Connect. Yksi esimerkki teemaan sitoutumisesta on se, että osa tapahtumista oli avoimesti seurattavissa suoraan verkosta. Niistä tehdyt tallenteet ovat edelleen katsottavissa IFLAn YouTube-kanavalla. Konferenssin aikoihin varsinaisia esitysten julkaisuja oli tallennettu IFLAn julkaisuarkistoon harmillisen vähän. Ilahduttavaa on se, että konferenssin jälkeen julkaisujen määrä arkistossa on melkein kolminkertaistunut. ❖

Lisätietoja

IFLAn jaostojen esittely <https://www.ifla.org/professional-divisions/>
ja <https://www.ifla.org/units/>

IFLAn julkaisuarkistossa oleva 2022 konferenssiesitysten kokoelma
<https://repository.ifla.org/handle/123456789/1941>

IFLAn postituslista <https://mail.iflalists.org/wws/info/ifla-l>

IFLAn YouTube kanava <https://www.youtube.com/user/iflahq>

The Hermes Project: <https://www.hermes-eplus.eu/>

RSCVD: <https://rscvd.org/>

Kirjoittajat

SINIKKA LUOKKANEN
Hämeen ammattikorkeakoulu
sinikka.luokkanen@hamk.fi

KATJA HILSKA-KEINÄNEN
Suomen ympäristökeskus SYKE
katja.hilaska-keinanen@syke.fi

KIRSI YLÄNNE
Celia
kirsi.ylanne@celia.fi

NEEA SAVILAAKSO
Metropolia ammattikorkeakoulu
neea.savilaakso@metropolia.fi

JOHANNA VESTERINEN
Varastokirjasto
johanna.vesterinen@nrl.fi

SANNA JALONEN
Turun ammattikorkeakoulu
sanna.jalonen@turkuamk.fi

